

Preberite celotno knjigo na: 10.1787/9789264202030-en

Kazalniki zelene rasti 2014

Povzetek v slovenščini

Kazalniki zelene rasti OECD so organizirani okrog štirih glavnih ciljev: vzpostavitve nizkoogljičnega gospodarstva z učinkovito rabo virov; ohranjanja naravnih virov; izboljšanja kakovosti življenja ljudi; in izvajanja ustreznih ukrepov politike ter izkoriščanja gospodarskih priložnosti, ki jih omogoča zelena rast. Cilj šestih glavnih kazalnikov je uravnoteženo sporočanje osrednjih elementov zelene rasti: ogljične in materialne produktivnosti, okolju prilagojenega tehnološkega napredka, indeksa naravnih virov, spremembe rabe in pokritosti tal ter izpostavljenosti prebivalstva onesnaženju zraka.

Ključna sporočila

Svetovna gospodarska in finančna kriza je razkrila nekatere pritiske na okolje. Ko se bo rast spet začela, se bodo ti pritiski okrepili in hitro presegli ravni pred krizo, če vlade ne bodo okrepile ustreznih politik.

Za izboljšanje učinkovite rabe energije in naravnih virov so potrebna močnejša, trajnostna prizadevanja, da bi zaustavili okoljsko škodo, ohranili naravne vire gospodarstva in izboljšali kakovost življenja ljudi. To zahteva usklajeno ukrepanje finančnega, gospodarskega, industrijskega in kmetijskega ter drugih ministrstev, katerih politike vplivajo na okolje in ki lahko spodbujajo zeleno rast. Vzpostavljanje človeškega kapitala z izobraževanjem in razvojem spretnosti bo nujno.

Ali postajamo učinkovitejši pri uporabi naravnih virov in storitev iz okolja?

- V zadnjih 20 letih se je okoljska produktivnost gospodarstev OECD glede ogljika, energije in materialov povečala, vendar so velike razlike med državami in sektorji. Izpusti ogljikovega dioksida in raba fosilnih goriv so se ločile od gospodarske rasti in obnovljiva energija ima vedno večjo vlogo pri prizadevanjih za večjo raznovrstnost in dekarbonizacijo oskrbe z energijo. Danes države OECD ustvarijo večjo gospodarsko vrednost na enoto uporabljenih materialnih virov kot leta 1990 in prizadevanja za recikliranje odpadkov začenjajo kazati rezultate. Tudi raba hranil v kmetijstvu se izboljšuje, presežki se glede na proizvodnjo zmanjšujejo.
- Ta razvoj je posledica kombinacije dejavnikov: ukrepanja politike; upada gospodarske dejavnosti zaradi krize; rasti v storitvenem sektorju, selitev proizvodnje z intenzivno rabo naravnih virov in intenzivnim onesnaževanjem v tujino, ter povečanja obsega trgovanja.
- V številnih območjih je povečanje produktivnosti majhno, okoljski pritiski pa ostajajo veliki: izpusti ogljika se še naprej povečujejo; fosilna goriva še naprej prevladujejo v mešanici energetskega virov in imajo včasih korist od vladne podpore; poraba materialnih virov v podporo gospodarski rasti ostaja velika in številni pomembni materiali se še naprej odlagajo kot odpadki.

Ali se ohranjajo naravni viri naših gospodarstev?

- Razpoložljive informacije za ocenjevanje naravnih virov v državah so nepopolne in različne kakovosti. Napredek je bil dosežen pri količinskem upravljanju obnovljivih naravnih virov. Svetovna pridelava rib iz morskega ulova se je umirila; komercialna raba gozdnih virov je trajnostna in pridobivanje obnovljivih virov sladke vode ostaja stabilno kljub naraščajočemu povpraševanju.
- Skupen pritisk na naravne vire je še vedno velik in še vedno so tu pomembni izzivi v zvezi s kakovostjo naravnih virov, storitvami ekosistemov, ki jih zagotavljajo, in njihovim integriranim upravljanjem. Površina območij z bogato biotsko raznovrstnostjo se zmanjšuje in številni ekosistemi propadajo. Ogroženost biotske raznovrstnosti je posebno velika v državah z veliko gostoto prebivalstva in tam, kjer spremembe rabe tal in razvoj infrastrukture povzročajo večjo razdrobljenost naravnih habitatov. Številne živalske in rastlinske vrste so ogrožene; ena tretjina svetovnih staležev rib se čezmerno izkorišča in številnim gozdovom grozi nevarnost uničenja, drobitev in sprememba namembnosti v druge vrste zemljišč. Pritiski na vodne vire ostajajo veliki; v nekaterih primerih lahko pomanjkanje lokalne vode ovira gospodarsko dejavnost.

Ali imajo ljudje korist od izboljšanja okolja?

- Večina ljudi v OECD ima korist od boljše higienske infrastrukture; skoraj 80 % ima korist od čiščenja javnih odpadnih voda. Človekova izpostavljenost onesnaženju zraka z žveplovim dioksidom in delci se zmanjšuje. Hkrati pa prizemni ozon, dušikov oksid in zelo drobni delci še naprej vplivajo na zdravje ljudi. Ocene stroškov onesnaženosti zraka v državah OECD kažejo, da bi bile lahko koristi nadaljnje ublažitve onesnaženosti velike. Izzivi ostajajo tudi v zvezi s posodabljanjem zastarelih vodovodnih in sanitarnih sistemov in dostopom do učinkovitega čiščenja odplak v majhnih ali izoliranih naseljih.

Ali okolju prijaznejša rast ustvarja gospodarske priložnosti?

- Prizadevanja držav za izvajanje politik zelene rasti s podpiranjem novih tehnologij in inovacij ter z uporabo gospodarskih instrumentov se povečujejo. Primerljive informacije o gospodarskih priložnostih glede delovnih mest in konkurenčnosti, ki izhajajo iz politik zelene rasti, pa so še vedno redke. Dinamične vidike zelene rasti je težko statistično zajeti in številne meritve se bolj osredotočajo na »zelene dejavnosti« kot na »zeleno preoblikovanje« gospodarstva in svetovne dobavne verige.
- Sektorji, ki ustvarjajo okoljsko blago in storitve, rastejo (čeprav je njihov delež v gospodarstvu skromen). Javni izdatki za raziskave in razvoj, namenjeni okolju in energetski učinkovitosti, so se povečali, prav tako delež »zelenih« patentov. Uveljavljanje okoljskih davkov se povečuje, vendar ostaja omejeno v primerjavi z davki na delo. Delež podpore kmetom, ki izvajajo največji pritisk na okolje, se je zmanjšal, delež podpore uvedbi okoljskih zahtev pa povečal.
- Mednarodni finančni tokovi, ki spodbujajo bolj zeleno rast, se razvijajo. Medtem ko so se trgi ogljika zaradi finančne krize skrčili in zmanjšali industrijsko proizvodnjo, so se pojavile nove priložnosti na področju čiste energije, kjer so mednarodni naložbeni tokovi presegli naložbe v tehnologijo fosilnih goriv. Nove priložnosti so se pojavile tudi pri finančnih institucijah, ki izdajajo zelene obveznice, in agencijah za izvozna posojila, ki omogočajo zasebne naložbe v projekte, ki so predmet presoje vplivov na okolje. Razvojná pomoč za okoljske namene še naprej raste in pomoč za obnovljive vire energije je večja od tiste za neobnovljive vire.
- Velik del razvoja pa se kljub temu še vedno odvija na robu in politike pogosto niso dovolj skladne, zato spodkopavajo prehod na zeleno rast. Države še naprej podpirajo proizvodnjo in porabo fosilnih goriv na številne načine. Različno visoki energetski davki, nizki davki na gorivo z velikim vplivom na okolje in oprostitev za gorivo, ki se uporablja v nekaterih sektorjih, ovirajo prehod na nizkoogljično gospodarstvo. Njihova reforma bi prinesla pomembne priložnosti za države, da bi lahko ustvarile večji davčni prihodek in hkrati z manjšimi stroški dosegle okoljske cilje.

© OECD

Ta povzetek ni uradni prevod OECD.

Reproduciranje tega povzetka je dovoljeno pod pogojem, da so navedene avtorske pravice OECD in naslov originalne publikacije.

Večjezični povzetki so prevedeni izvlečki publikacij OECD, ki so v izvirniku izdane v angleškem in francoskem jeziku.

Na razpolago so brezplačno v spletni knjigarni OECD www.oecd.org/bookshop

Za več informacij se obrnite na Enoto OECD za pravice in prevode, Direktorat za javne zadeve in komunikacije na: rights@oecd.org ali prek faksa: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Obiščite našo spletno stran www.oecd.org/rights

Preberite celotno angleško različico na OECD iLibrary!!

© OECD (2013), *Green Growth Indicators 2014*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264202030-en